

документ, а певні його частини, які являються для них найбільш складними і важливими при аналізі. Таке положення справ і являється передумовою появи всіх вище перерахованих помилок і хибного ставлення до певних структурних підрозділів бізнес-плану. Якісний бізнес-план дасть змогу розв'язати чимало завдань, основними серед яких є такі [4]: 1) обґрунтування економічної доцільності нових напрямків розвитку; 2) розрахунок очікуваних фінансових результатів діяльності, насамперед обсягів продажу, прибутку, доходів на капітал; 3) визначення джерел фінансування обраної стратегії, тобто способів концентрації фінансових ресурсів; 4) підбір працівників, спроможних реалізувати такий план.

Список використаних джерел

1. Єнікєєва Г.Д. Бізнес-планування в Україні [Електронний ресурс] / Г.Д. Єнікєєва, Н.Б. Джеліялова. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/11_NPE_2013/Economics/4_133965.doc.htm
2. Пашута М. Бізнес-планування як фактор успішної підприємницької діяльності [Електронний ресурс] / М. Пашута. – Режим доступу: <http://personal.in.ua/article.php?id=382>
3. Сутність і методологія розробки бізнес-плану [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.studfiles.ru/preview/5265710/page:7/>
4. Масловська М.В. Особливості процесу бізнес-планування в сучасних умовах розвитку України [Електронний ресурс] / М.В. Масловська, Н.О. Перевозчикова // Ефективна економіка. – 2013. – № 11. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2013_11_29

Н. Ф. Манько,
*аспірант кафедри аудиту,
Національна академія статистики, обліку та аудиту, м. Київ
директор ТОВ «АФ «Надійність», м. Вінниця*

ЗНАННЯ БІЗНЕСУ КЛІЄНТА ЯК ОBOB'ЯЗKOBA УMOBA ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ АУДИТУ

Відповідно до Міжнародного стандарту аудиту 210 «Узгодження умов завдань з аудиту», метою аудитора є прийняти або продовжувати завдання з аудиту лише тоді, коли узгоджено основу його виконання через:

- а) обґрунтування наявності передумов для проведення аудиту;
- б) підтвердження того, що є взаєморозуміння між аудитором та управлінським персоналом і, за потреби, тими, кого наділено найвищими повноваженнями, щодо умов завдання з аудиту [1].

Таким чином, виконуючи вимогу, зазначеного МСА, аудитор, ще до початку складання та підписання договору на проведення аудиту, повинен

виконати значну кількість аудиторських процедур, які регулюються різними стандартами аудиту, для отримання інформації, на якій буде, в подальшому, ґрунтуватися висновок аудитора щодо прийняття завдання або відмова від прийняття завдання.

В вітчизняній практиці, нажаль, ще є багато випадків, коли аудитори та аудиторські фірми дуже мало уваги приділяють питанню вивчення бізнесу клієнта та досягнення взаєморозуміння між аудитором та управлінським персоналом, що суттєво впливає на якість аудиту.

Питанням ролі і місцю знання бізнесу суб'єкта господарювання в практиці аудиту, приділила увагу Н. Проскуріна у монографії «Процедурне забезпечення аудиту. Теорія і практика» [2]. Автор дослідила джерела інформації та систематизувала перелік спеціалізованих видань, якими може скористатися аудитор для отримання інформації про суб'єкта господарювання. Також автор розробила перелік процедур, які необхідно виконати аудитору при першому завданні з аудиту, де значне місце займають процедури з вивчення бізнесу клієнта.

Метою написання даної публікації є дослідження ролі знань про бізнес клієнта при плануванні аудиторської перевірки, формуванні та висловленні думки аудитора, в тому числі і стосовно безперервності діяльності.

Виконуючи вимоги МСА, для виконання завдання з аудиту, аудитору необхідно отримати необхідний рівень знань, який повинен включати загальні знання економіки і галузі, в якій діє суб'єкт господарювання, а також конкретні знання про його діяльність. Звичайно, це є нижчим рівнем знань, ніж ті, якими володіє персонал підприємства. Тому, перед тим, як розпочати виконання завдання по суті, аудитор повинен отримати попередню інформацію про бізнес клієнта для розуміння подій та операцій, які мають суттєвий вплив на фінансові звіти, перевірку та судження аудитора, при формуванні аудиторської думки.

При вивченні діяльності суб'єкта господарювання аудитору необхідно дослідити зовнішні фактори, які впливають на його бізнес, до яких належать:

- Загальні економічні – рівень економічної діяльності (спад, зростання), відсоткові ставки запозичень, джерела фінансування, інфляційні процеси, політика уряду, курси іноземних валют по відношенню до національної валюти, механізми валютного контролю та інше;
- Галузеві питання, пов'язані з умовами, що впливають на бізнес – ринки збуту і конкуренція, характер діяльності (циклічний, сезонний), технології, нормативно – правова база, основні коефіцієнти.

Джерелами для отримання зазначеної інформації є: офіційні дані статистики, друковані засоби масової інформації, інтернет.

При виконанні завдання, аудитор застосовує професійне судження на всіх етапах аудиту [1]. Саме професійне судження допомагає аудитору проводити оцінку ризиків, планувати та проводити аудиторську перевірку,

виявляти проблеми та оцінювати аудиторські докази. При цьому знання бізнесу суб'єкта господарювання має важливе значення для:

- оцінки можливості проведення аудиту підприємства – замовника;
- оцінки властивого ризику та ризику контролю;
- складанні загального плану аудиту та програми;
- визначення рівня суттєвості;
- оцінки комерційного ризику та дій управлінського персоналу пов'язаних з ним;
- оцінки аудиторських доказів та їх достатності для підтвердження тверджень фінансової звітності;
- виявлення та оцінки незвичайних обставин, які можуть стосуватися шахрайства, невідповідності законодавчим вимогам;
- оцінки облікових оцінок, здійснених управлінським персоналом, на відповідність обліковій політиці;
- оцінки пояснень наданих управлінським персоналом;
- встановлення пов'язаних осіб та проведених з ними господарських операцій;
- визначення ділянок, які потребують особливої уваги та спеціальних знань;
- оцінки подальших подій після дати балансу та безперервності діяльності суб'єкта господарювання в осяжному майбутньому;
- аналізу інформації, яка розкривається у примітках до фінансової звітності, на відповідність обліковій політиці та обставинам.

Наведений вище перелік аудиторських процедур є обов'язковим для виконання при аудиті, але він не є вичерпним переліком аудиторських процедур, при виконанні яких, значну роль відіграє знання бізнесу клієнта.

Тому можна зробити висновок, що знання бізнесу клієнта є однією із обов'язкових умов забезпечення якості аудиторських послуг. Процес вивчення бізнесу є дуже трудомістким і тривалим та потребує більш детального дослідження. Дослідження також потребують питання взаємозв'язку знання бізнесу клієнта, професійного судження та висновків аудитора на кожному етапі виконання завдання.

Список використаних джерел

1. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. Видання 2014 року / [пер. з англ. О. Л. Ольховікова, Селезньов О.В.] – К. : Міжнародна федерація бухгалтерів, Аудиторська палата України, 2015. – Ч. 1. – 985 с.

2. Проскуріна Н. М. Процедурне забезпечення аудиту. Теорія та практика: монографія / Н. М. Проскуріна. – К.: Інформ.-аналіт. агентство, 2011.– 739 с.